

LR Aplinkos ministerijai

2024-02-15

Nr. 07

I 2024-02-08 viešas konsultacijas

PASIŪLYMAI LEIDIMŲ KIRSTI MIŠKĄ IŠDAVIMO TVARKOS PAKEITIMO PROJEKTUI Reg. Nr. 24-2079

Susipažinę su teisės akto projektu Reg. Nr. 24-2079 "Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. D1-1055 Dėl Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo pakeitimo projekto" (toliau – Tvarkos) projektu, kurios tekstas 2024-02-08 - 2024-02-15 pateiktas [viešam derinimui](#), teikiame šias pastabas bei pasiūlymus šios pateiktos Tvarkos tobulinimui:

1 pastaba. Jau ne kartą atkreipėme jūsų dėmesį, kad Aplinkos ministerija ir jai pavaldžios institucijos- Valstybinė miškų tarnyba bei Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba- **nuėjo ne tuo keliu**: vietoje to, kad parengti reikiamus patikslinimus Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme, kurie leistų sistemiškai tobulinti tvarką ir numatyti atvejus miškininkavimo srityje, kuomet būtina atlikti poveikio „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo vertinimo procedūrą (tą vėliau aiškiai ir pagal logiškus kriterijus įtvirtinant poįstatyminiuose aktuose), jau tris mėnesius tęsiasi chaotiškas eksperimentavimas reikalauti poveikio reikšmingumo vertinimo kreiptis visuotinai, vėl ir vėl institucijoms paviešinant vienokius ar kitokius reikalavimus, kurių taikymas dargi laisvai interpretuojamas šių tarnybų darbuotojų ir kurie keičiami ar paneigiami pačių institucijų labai dažnai. Tai sukūrė nepavydėtiną situaciją, faktiškai sustabdė suplanuotus darbus daugumoje miškų, į kuriuos patenka NATURA 2000 ir gretimos teritorijos (~1/3 šalies miškų) ir dėl susidariusių prastovų, negautų pajamų bei ženkliai išaugusio biurokratizmo kaštų visas miškų ūkio sektorius patiria reikšmingus nuostolius.

2 pastaba. Kai 2022 metais buvo rengiama nauja Tvarkos redakcija, buvo deklaruojami labai geri teisinio reglamentavimo pakeitimų tikslai:

„<...> sumažinti administracinę naštą, atsisakyti perteklinių, nekuriančių gamtosauginės ar kitokios pridėtinės vertės, veiklos apribojimų, išlaikyti padidintą dėmesį kirtimams Natura 2000 teritorijose ir teritorijose, kuriose yra nekilnojamojo kultūros vertybių, tačiau supaprastinti procedūras dėl pranešimų apie ketinimą kirsti mišką, nepatenkantį į šias teritorijas.<...>“

Tokių vienu kartu supuolusių ekonominių, saugumo, energetinių bei masinio kenkėjų židinių plitimo miškuose iššūkių pastaruoju metu Lietuva dar neturėjo. Todėl labai protingas sprendimas būtų atsisakyti perteklinės biurokratijos, kad paskatinti aktyviau tvarkyti ir prižiūrėti miškus.

Kartu siūlomą reguliavimą turėtų būti atsižvelgiama į tų žmonių, kuriems Tvarka rengiama, objektyviai esančius veiklos ypatumus bei tiek verslo, tiek ir daugelio smulkių miško savininkų realias galimybes išpildyti keliamus reikalavimus. Kad deklaruojant gerus siekius nebūtų sukurta naujų bereikalingų suvaržymų. Todėl šiame kontekste atkreipiame Aplinkos ministerijos dėmesį į keletą aspektų:

2.1. Dėl leidimų ir pranešimų aiškaus teisinio atskyrimo. **Siūlome** Leidimų kirsti mišką išdavimo Tvarkos apraše 5 punkte pašalinti nuostatą, kad pranešimas kirsti mišką prilyginamas leidimu, taip įnešant teisinio aiškumo ir pašalinant neaiškias, tik papildomos biurokratinės painiavos sukuriančias sąsajas:

~~5. Pranešimas, kuris turi būti derinamas Aprašo 3.2 papunktyje nurodytais atvejais, yra prilyginamas leidimui.~~

Tada nereikėtų keisti šios dalies „1.2. Pripažįstu netekusiu galios 3.2.1 papunktį.“ Reikalas tame, kad atsisakant 3.2.1 papunkčio visiškai nepagalvojama apie medienos realizaciją – iš retinimo kirtimų gaunama likvidinė mediena, pranešime nurodomas jos kiekis ir tai yra savininkui pagrindas šią medieną parduoti rinkoje.

2.2. Dėl dokumentų pateikimo būdo, kad įgyti teisę kirsti mišką ir terminų.

Tvarkos projekte toliau paliekamos 3 kategorijas pranešimų derinime: 1) pateiktas pranešimas; 2) įregistruotas pranešimas ir 3) suderintas pranešimas. Perteklinė ir bereikalinga painiava. Juk jau šiuo metu aišku, kada paraiška (su kitais reikalingais dokumentais) pateikta tiek per ALIS, tiek ir kitais būdais. O jei per derinimui nustatytą terminą negaunamas neigiamas pranešimas iš VMT, vadinasi pranešimas suderintas, įsigalioja ir juo remiantis galima vykdyti medžiapjūtę.

Jau esame siūlę ministerijai, kad ateityje reikėtų svarstyti, ar Aplinkos ministerija būtų linkusi skirti finansavimą miško savininkų pagalbiniams- konsultantams iš savivaldos organizacijų (bent po 0,5 etato kiekviename rajone, kurie galėtų padėti neįgudusiems miško savininkams užpildyti ir įkelti dokumentus, pakonsultuoti miškininkystės klausimais. Analogiškai, kaip ūkininkams padeda rajonuose žemės ūkio skyrių specialistai).

2.1.1. Siūlome suvienodinti derinimo terminus leidimams ir pranešimams, tiek, kuomet paraiška pateikiama per ALIS (ne vėliau kaip per 5 darbo dienas), tiek ne per ALIS (ne vėliau kaip per 14 darbo dienų). Nepritariame 11,3 punkte norimą išplėsti reikalavimą visiems kirtimams ir į visas saugomas teritorijas, siūlome palikti esamą reguliavimą. Tam reikia tikslinti įsakymo straipsniu 1.4 keičiamą Tvarkos 11punktą:

1.4. Pakeičiu 11 punktą ir jį išdėstau taip:

„11. Sprendimas dėl leidimo išdavimo priimamas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo jį išduoti ir kitų reikalingų dokumentų pateikimo elektroniniu būdu per ALIS arba ne vėliau kaip per ~~20– 14~~ darbo dienų (išskyrus ~~miškų~~ stichines miškų nelaimes, kai tai numatyta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakyme „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 16 d. įsakymo Nr. D1-747 „Dėl specialiųjų apsaugos ir stichinių nelaimių padarinių šalinimo miškuose priemonių nustatymo“ (toliau – Specialiosios apsaugos ir stichinių nelaimių padarinių šalinimo miškuose priemonės), kai:

11.1. VMT prašo pateikti ~~išvados~~ **išvadą** Aprašo 22 punkte ~~nurodytais atvejais~~ **nurodytu atveju**;

11.2. pagrindinį miško kirtimą planuojama vykdyti privačiame žemės sklype, kuriame miško žemė užima iki 3 ha, kai nepatvirtintas vidinės miškotvarkos projektas;

11.3. **plynaji ir (ar) atvejini pagrindinį** miško kirtimą (išskyrus sanitarinį) numatoma vykdyti gamtiniame ar kompleksiniame draustinyje ~~saugomoje teritorijoje, kuri įsteigta arba nustatyta Saugomų teritorijų įstatymo nustatyta tvarka.~~

11.4. plynaji pagrindinį miško kirtimą numatoma vykdyti biosferos poligone.“

2.1.2. Siūlome tikslinti Tvarkos 12 punktą, nes pranešimo registracija turėtų įvykti automatiškai, jei teisingai užpildyta ir pateikti būtini dokumentai, o 13 punktą išbraukti kaip perteklinį.

12. Sprendimas dėl pranešimo ~~registravimo~~ **suderinimo** priimamas ne vėliau kaip per ~~5– 1~~ darbo dienas **arba** nuo pranešimo ir kitų reikalingų dokumentų pateikimo elektroniniu būdu per ALIS **arba ne vėliau kaip per 14 darbo dienų, kai pranešimas pateikiamas ne per ALIS.**

~~13. Sprendimas dėl pranešimo derinimo priimamas ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pranešimo ir kitų reikalingų dokumentų pateikimo elektroniniu būdu per ALIS.~~

~~arba alternatyviai (argumentai- jei galima išduoti leidimą per 5 d.d., tai kodėl pranešimui reikia 20, pvz kai einamas kirtimas suprojektuotas miškotvarkos projekte)~~

13. Sprendimas dėl pranešimo suderinimo priimamas ne vėliau kaip per ~~20~~ **5** darbo-dienas **arba** nuo pranešimo ir kitų reikalingų dokumentų pateikimo elektroniniu būdu per ALIS.

3 pastaba. Dėl Tvarkos projekto dalies „1.10.Papildau 16¹ punktu:“

Kaip suprantame pagal šio punkto naują pagal formuluotę, tai teikdamas prašymą leidimui ar pranešimui savininkas turi per ALIS pateikti tik užpildytą PAV reikšmingumo formą (dar nepatvirtintą Saugomų teritorijų direkcijos (STD) nes formuluotėje rašoma „užpildytą“ ir tada vieno langelio principu pirmiausia bus iš STD gauta reikšmingumo išvada ir tada bus išrašomas leidimas, ar pranešimas. Jei turima omenyje tai, tai tikrai galėtų šio punkto formuluotė būti aiškesnė.

Nei prie šio punkto nei visame tvarkos apraše nėra aiškiai suformuluota, kad jei savininkas turi patvirtintą miškotvarkos projektą, kuriam yra nustatytas PAV reikšmingumas, savininkui nereikia pakartotinai kreiptis dėl PAV reikšmingumo nustatymo. Taip pat nėra niekur apibrėžta kiek laiko galioja PAV reikšmingumo nustatymo dokumentas, kiek laiko praėjus reiktų vėl kreiptis dėl PAV reikšmingumo nustatymo. Iš kart išryškėja galima problema su VMT, kai reiks pratęsti leidimą ar pranešimą, jie gali traktuoti, kad reikšmingumas galioja 12 mėnesių. Tas pats ir su galiojančiais miškotvarkos projektais, kuriems buvo nustatytas PAV reikšmingumas – jis nustatytas projektui visam jo galiojimo laikotarpiui (10 ar 20 metų) ir tikrai apraše turi būti parašyta, kad esant miškotvarkos projekte nustatytam PAV reikšmingumui ALIS sistemoje nereikia pakartotinai kreiptis dėl PAV reikšmingumo.

4 pastaba. Atvejais, kuomet yra galiojantis vidinis miškotvarkos projektas, siūlome netaikyti Tvarkos 22.2. punkto reikalavimo (kadangi miškotvarkos projektas jau yra suderintas su visomis atsakingomis institucijomis ir jame suprojektuoti sprendimai teisiškai galioja visą projekto galiojimo laikotarpį). Taipogi pažymime, kad netinkama praktika formuojasi kuomet miško kirtimas planuojamas Buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir rūšių buveinių plotuose. Pastaruoju laiku vos ne 100 proc. iš saugomų teritorijų direkčių teikiamos neigiamos išvados dėl kirtimo, ko pasėkoje VMT neišduoda leidimo kirsti. O apie tokiu atveju atsirandančių nuostolių kompensavimą net nenorima girdėti. Turėtų būti atlyginama analogiškai, kaip numatyta Tvarkos 35 punkte, arba sudarant su miško savininku apsaugos sutartį, arba- išperkant mišką.

Todėl siūlome 22.2. punktą atitinkamai tikslinti:

22.2. **Kai nėra galiojančio vidinio miškotvarkos projekto,** Aprašo 11.3 ir 11.4 papunkčiuose nustatytais atvejais arba kai miško kirtimas planuojamas Buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir rūšių buveinių <...> <...> Vadovaujantis veiklą saugomose teritorijose, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose, saugomų rūšių apsaugą reglamentuojančiais dokumentais, išvadoje turi būti įvertinta, ar planuojamas miško kirtimas nesunaikins saugomų rūšių ir (arba) Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių, ar bus užtikrintas jų atkūrimas. **Jei saugomos teritorijos direkcija teikia neigiamą išvadą, dėl ko miškas galiojančiame vidinė miškotvarkos projekte arba Leidime nurodytomis sąlygomis negali būti kertamas, privačių miškų savininkams, kurių miškuose pritaikomi šie ribojimai, kompensuojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1578 patvirtintu Kompensacijų privataus miško savininkams ir valdytojams, kurių valdose steigama nauja saugoma teritorija, keičiamas esamos saugomos teritorijos statusas arba nustatyti veiklos apribojimai realiai sumažina gaunamą naudą arba uždraudžia anksčiau vykdytą veiklą, apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašu. Jei biržės ekonominės vertės sumažėjimo ar praradimo negalima kompensuoti šiuo ar kitais įstatymų nustatytais būdais, Leidimai kirsti mišką privačių miškų savininkams išduodami ir miškas kertamas vadovaujantis galiojančio miškotvarkos projekto patvirtinimo metu galiojusiais teisės aktais.**

5 pastaba. Dėl „1.13.Pakeičiu 23 punktą ir jį išdėstau taip:“

Praktikoje neretai kylanti problema, kad Kultūros paveldo departamentas (KPD) labai dažnai ignoruoja net ir dabar galiojančius išvadų pateikimo terminus. Lygiai ta pati situacija yra ir su

Saugomų teritorijų direkcijomis (STD), kurios taip pat nesilaiko nustatytų terminų. Tad nėra jokių saugiklių, kuomet KPD ir STD nepateikia išvadų per jiems šiame Tvarkos apraše nustatytą laiką.

Siūlome šį teisės aktą grąžinti jau anksčiau galiojusią nuostatą, kad jei KPD ar STD per nustatytą laiką nepateikia išvadų, yra laikoma, kad jie neprieštarauja ir VMT išrašo leidimą ar pranešimą.

1.13. Pakeičiu 23 punktą ir jį išdėstau taip:

„23. Aprašo 22 punkte išvardytos išvados teikiančios institucijos jas turi pateikti ne vėliau nei **kaip** per 10 darbo dienų, jei prašoma išvados dėl sanitarinių miško kirtimų, – per 5 darbo dienas, gavusios VMT **arba miško savininko, valdytojo, naudotojo, servituto turėtojo ar jų įgalioto asmens** paklausimą (išskyrus miškų stichines nelaimes, kai, vykdant Specialiąsias apsaugos ir stichinių nelaimių padarinių šalinimo miškuose priemones, išvados turi būti pateikiamos per trumpesnę terminą). Gavus teigiamą išvadą (**arba kuomet per nustatytą laiką išvadas teikiančios institucijos nepateikia jokios išvados**), laikoma, kad miško kirtimai suderinti, ir teisė kirsti mišką gali būti suteikiama VMT sprendimu. Gavusi neigiamą išvadą, VMT priima motyvuotą sprendimą atsisakyti suteikti teisę kirsti mišką ir apie tai informuoja pareiškėją. Dėl objektyvių priežasčių sprendimo priėmimo terminas gali būti pratęstas iki 10 darbo dienų (išskyrus išvadas dėl sanitarinių miško kirtimų), informuojant apie tai pareiškėją **pareiškėjas informuojamas** per ALIS.“

6 pastaba. Būtina patikslinti 36 punktą, kad būtų atstatytas galiojęs ankstesnis reguliavimas, aiškiai nusakantis kaip elgiamasi (arba išmokama kompensacija, arba leidžiama vykdyti suprojektuotą veiklą), kuomet turint galiojantį vidinės miškotvarkos projektą miško valdai keičiama miško grupė ar įvyksta kiti pasikeitimai. Todėl **reikalaujame** papildyti Tvarkos projekto 36 punktą:

36. Pakeitus miškų grupę ar įvykus kitų pasikeitimų, dėl kurių miškas vidinės miškotvarkos projekte arba leidime nurodytomis sąlygomis negali būti kertamas, privačių miškų savininkams, kurių miškuose įvyko pasikeitimai, kompensuojama vadovaujantis Kompensacijų privataus miško savininkams už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1578 „Dėl Kompensacijų privataus miško savininkams už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. **Jei biržės ekonominės vertės sumažėjimo ar praradimo negalima kompensuoti šiuo ar kitais įstatymų nustatytais būdais, Leidimai kirsti mišką privačių miškų savininkams išduodami ir miškas kertamas**

Tikimės, kad į pateiktus siūlymus bus atsižvelgta. Esame pasirengę dalyvauti aptarimuose ir pateikti papildomų argumentų dėl kiekvienos pateiktos pastabos ar pasiūlymo.

Pagarbiai,

dr. Algis Gaižutis, LMSA Valdybos pirmininkas
Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija (LMSA)
A. Juozapavičiaus g. 9, 09311 Vilnius
Tel./fax. +370 5 2767590; mob. +370 687 95113
Lobistinės organizacijos pažymėjimo Nr. LOB-JA-2021-0064

ORIGINALAS PAŠTU
NEBUS SIUNČIAMAS